

DADES CATALOGRÀFIQUES

Autoria	Desconeguda
Lloc de Producció	Desconegut
Lloc d'origen	Desconegut
Títol/Nom	Planxa per a la roba
Data	Segles XIX i XX
Mesures	9,5 x 11 x 17 cm
Materials/Tècnica	Ferro colat
Número d'inventari	1713
Ubicació	Exposició permanent <i>No és fàcil ser valencià/na; "Secà i Muntanya", " El ball dels fadrins"</i>

DESCRIPCIÓ

Planxa per a la roba de ferro colat que s'usava calfant-la al foc en la xapa superior de les cuines. Aquest tipus de planxa es va utilitzar des del segle XVII fins que es va generalitzar la planxa elèctrica als anys cinquanta del segle XX.

RELECTURA

Tema relacionat	Gènere i història Estereotips de gènere: públic / domèstic
Relectura	Tradicionalment, les dones i filles de les famílies s'han fet càrrec de totes aquelles tasques que atendien el manteniment de la casa i la cura dels seus habitants, encara que no totes de la mateixa manera ni totes a canvi d'un salari. Les que s'ho

podien permetre, s'encarregaven de coordinar les empleades de la llar que tenien al seu servei (les més riques arribaven a tindre tot un grup d'empleats i empleades). La resta de les dones com a mínim s'ocupaven de les tasques domèstiques en la seua pròpia casa, però en moltes ocasions també en cases alienes, en aquelles famílies més afortunades que les podien contractar. Podien treballar a temps complet, com a internes, o només per hores per a fer tasques concretes com planxar o llavar la roba.

Al costat de la planxa trobem diverses peces d'indumentària i accessoris utilitzats per les dones que anaven a servir a cases particulars de la ciutat des dels seus pobles: polvoreres, sabates de taló o un vestit una miqueta "curt", que, encara que a la ciutat era l'última moda, als pobles encara estaria mal vist. Testimoniats orals contenen anècdotes com que l'autobús que portava, de tornada al poble, les xiques que anaven a servir a la ciutat, les deixava en la carretera, a una certa distància dels carrers habitats, i que elles aprofitaven aquesta distància per a, abans d'entrar al poble, canviar-se el vestit que portaven de la ciutat per un altre més llarg i estalviar-se així les enraonies dels seus veïns.

Finalment, podem observar nombroses fotografies que posen cares a estes dones anònimes: veiem diverses mestresses de cria, amb els xiquets i xiquetes que cuidaven als braços, dretes al costat de la seua senyora, que està asseguda o llavant la roba en un llibrell. Fonts de l'època evidencien com hi havia criades que s'encarregaven de totes les faenes de casa: "[...] a casa de donya Prudència no hi havia més criada que la Pepa, Pepa guisava, Pepa fregava, Pepa feia la compra si calia, i quan feia falta, Pepa prenia en braços al menut i el bressolava com la més avesada de les nodrisses. Sense ser una especialitat per a cap dels oficis que exercia, els feia tots amb suficient destresa per a no trobar a faltar a les especialistes en la professió" (*El ama de casa*, València, 1912, pàg. 61-62).

BIBLIOGRAFIA

Nash, Mary. *Mujer, familia y trabajo en España, 1875-1936*. Barcelona: Anthropos, 1983.

SCOTT, Joan. "La mujer trabajadora en el siglo XIX". A DUBY, Georges y PERROT, Michelle (dir.). *Historia de las mujeres. El siglo XIX*. Madrid: Taurus, 2000, pp. 425-461.